

Collegebesluit

Onderwerp: pilot ondergrond Amsterdamsevaart
Reg. Nummer: 2015144097

1. Inleiding

De ondergrond van Haarlem heeft ruimte voor duurzame energie, ecologie, infrastructuur, kabels en leidingen, waterberging. Door een efficiënte ruimtelijke toepassing in het stedelijke gebied kunnen deze onderwerpen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving, duurzaamheid en klimaatadaptatie. In Nederland en ook binnen de gemeente Haarlem ontbreekt een visie voor het gebruik van de ondergrond. Om kennis en ervaring op te doen over integraal gebruik van ondergrond wordt gestart met een pilot in het potentiële ontwikkelingsgebied “Amsterdamsevaart”. Voor dit plangebied is in 2009 de gebiedsvisie Oostradiaal vastgesteld maar van concrete ontwikkelingen is hier vooralsnog geen sprake. Voor dit gebied is in de Ontwikkelstrategie Haarlem Oost vastgesteld dat strategische interventie ontwikkelingen kansrijk maakt.

Uit de pilot ondergrond Amsterdamsevaart blijkt of het integreren van de ondergrond in ruimtelijke planontwikkeling een positieve bijdrage levert aan gebiedsontwikkeling (zowel op financieel gebied als in termen van duurzaamheid). Vanuit het ministerie van Infrastructuur & Milieu is grote interesse voor het proces van integratie van ondergrond in ruimtelijke ontwikkeling in stedelijk gebied. Het ministerie heeft toegezegd het project en de leeromgeving rond het project met kennis en personeel te ondersteunen. De ervaringen uit het project worden door I&M gebruikt bij de uitwerking van Rijksstructuurvisie ondergrond (Strong) voor stedelijk gebied.

2. Besluitpunten college

1. Het college stelt de startnotitie "pilot ondergrond Amsterdamsevaart" vast (conform bijlage 1).
2. De kosten van het besluit bedragen € 20.000,-. Het besluit wordt gedekt uit programma 4, duurzame stedelijke vernieuwing. Beleidsveld 4.1, duurzame stedelijke ontwikkeling.
3. De betrokkenen worden geïnformeerd.
4. Het college stuurt dit voorstel ter informatie naar de commissie Beheer

3. Beoogd resultaat

Het resultaat van de pilot, waarin kennis en ervaring wordt opgedaan met integratie van de ondergrond, is een eindrapport. In dit rapport staan aanbevelingen over de werkwijze, de consequenties voor financiën, duurzaamheid en de ruimtelijke ontwikkelingen. De pilot levert ook een aanbeveling voor de ontwikkeling van een visie op het gebruik van de ondergrondse ruimte (VOR) voor de gehele stad.

4. Argumenten

Het project sluit aan bij de uitgangspunten van het programma Duurzame Stedelijke Vernieuwing,

Reductie van CO2 en ontwikkeling van een hoogwaardiger stedelijke omgeving zijn doelstellingen van duurzame stedelijke ontwikkeling (beleidsveld 4.1). De “pilot ondergrond Amsterdamsevaart” onderzoekt hoe de integrale werkwijze met de ondergrond bijdraagt aan het bereiken van deze doelstellingen. Een afstemming van onder- en bovengrond maakt het mogelijk om maatregelen, die in het kader van klimaatverandering in de openbare ruimte genomen moeten worden, optimaal zijn

uit te voeren. De opgaven rond hittestress, grondwateroverlast en -onderlast worden geïntegreerd in de planvorming.

Het project sluit aan bij de uitgangspunten van het programma Beheer en Onderhoud

In de beleidsvelden 5.1.2 (onderhoud openbare ruimte en groenbeheer) en 5.1.3. (oppervlaktewater, riolering en drainagesystemen) is als programmadoelstelling een beter leefmilieu door een afgewogen verdeling van groen, water, bebouwing en infrastructuur aangegeven. In de pilot ondergrond Amsterdamvaart wordt deze doelstelling nagestreefd door betere afstemming met de ondergrondse ruimte .

Het plangebied is in de Ontwikkelstrategie Haarlem Oost aangewezen als kansrijk. De Amsterdamvaart e.o. is aangewezen als gebied waar strategische interventie kansrijk en efficiënt is (spin-off). De gemeente kiest voor een samenhangende aanpak en formuleert de gebiedsopgave op basis van integrale benadering van beleidsopgaven en gebiedskenmerken.

De pilot geeft uitwerking aan afspraken uit het “convenant Bodem en Ondergrond”
Op 17 maart 2015 hebben VNG, IPO, I&M en de Unie van Waterschappen een convenant getekend. Daarin is vastgesteld om de ondergrond op innovatieve wijze een zo groot mogelijke bijdrage te laten leveren aan maatschappelijke doelen als energievoorziening, klimaatadaptatie en natuur. De pilot ondergrond Amsterdamvaart geeft invulling aan de afspraken uit het convenant Bodem en Ondergrond.

Het project zet Haarlem in de schijnwerpers als landelijke koploper
Het ministerie van Infrastructuur en Milieu is bezig met het opstellen van de Rijksstructuurvisie ondergrond. Voor het ministerie is de pilot ondergrond Amsterdamvaart een voorbeeldproject voor integrale aanpak van onder en bovengrond bij stedelijke gebiedsontwikkeling. Haarlem wordt hiermee een landelijke koploper op dit onderdeel.

De pilot wordt samen met externe partijen opgesteld

De kosten en baten liggen bij de diverse gebruikers van de ondergrond. Daarbij heeft iedere organisatie zijn eigen opgaven, belangen, visies, prioriteiten en tijdshorizonten. Dit maakt het essentieel dat een integrale ruimtelijke afweging voor gebruik van ondergrond en bovengrond samen met alle stakeholders wordt opgesteld. De partijen die hebben toegezegd mee te doen zijn Hoogheemraadschap Rijnland, PWN, Alliander en de provincie Noord-Holland.

In oktober 2013 is reeds een verkennende bijeenkomst voor externe partijen georganiseerd. Het resultaat van deze bijeenkomst was positief.

5. Kanttekeningen

Er is nog geen ervaring met het proces van integratie van ondergrond.

De integratie van ondergrond in de ruimtelijke planvorming is nieuw en vraagt een kruisbestuiving van alle relevante kennis en beleidsvelden. Het is een uitdaging om binnen de organisatie een 3D-integratie van bestaand beleid en organisatorische samenwerking te realiseren.

Het lijkt op nieuw beleid

In de pilot wordt uitgeprobeerd of een andere manier van werken financiële en inhoudelijke meerwaarde heeft ten opzichte van de huidige sectorale werkwijze voor ruimtelijke ontwikkeling. De bestaande beleidsopgaven en de ondergrond worden daarbij geïntegreerd. Het is een uitwerking van uitgangspunten uit het bodemconvenant en eerder nieuwe manieren van het beleid uitvoeren dan nieuw beleid maken.

6. Uitvoering

Een overzicht van de fasering en planning van de pilot ondergrond Amsterdamsevaart is opgenomen in paragraaf 3.4 van de startnotitie. De uitkomsten van de pilot worden volgens planning in mei 2016 aangeboden aan het college van B&W en ter bespreking aangeboden aan de commissie beheer.

Het Ministerie van Infrastructuur & Milieu en COB ondersteunen het project met kennis en personeel.

Communicatie met de externe partijen en betrokkenen gebeurt gedurende het gehele traject door de projectverantwoordelijke van de gemeente Haarlem. Per projectfase wordt een plenaire sessie met stakeholders en betrokkenen belegd.

De bevindingen van het project worden ook landelijk gecommuniceerd via een extern consortium, onder aansturing van I&M.

7. Bijlagen

De startnotitie, pilot ondergrond Amsterdamsevaart

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester